

Pobres en símbols?

Jordi Tejel

Llegint *Jo no sóc espanyol* (Proa, 1999), de Víctor Alexandre, hom hi pot detectar un cert malestar davant de l'esgotament del catalanisme polític. La manca d'un projecte engrescador i clar, així com la feixuga tasca d'haver d'exercir contínuament de *català* són alguns dels seus símptomes. La causa? La majoria dels entrevistats assenyalen el president de la Generalitat, Jordi Pujol, com a màxim responsable d'aquest desencantament, malgrat que el mateix Pujol s'hagi queixat de la *desnacionalització* de Catalunya.

En canvi, el neonacionalisme espanyol pren embranzida amb un projecte clar, de to uniformador, intolerant i, fins i tot, agressiu. Els atacs fets des de Madrid contra el PSC per mirar de justificar la derrota electoral socialista en són un bon exemple. També ho són els documents esperpèntics del Foro Babel, el neocolonialisme econòmic d'empreses com Telefónica a Llatinoamèrica o la polèmica desfilada de les forces armades a Barcelona el pròxim 28 de maig.

Com explicar aquest contrast? Si bé és veritat que hi ha ha-

gut un relaxament del compromís individual i una certa desmobilització col·lectiva promoguda des de la Generalitat, també ho és que, potser, el catalanisme polític s'està quedant pobre en símbols i/o que els existents van deixant de funcionar com a tals. La despolització progressiva de la diada de l'11 de Setembre i la comercialització cada cop més evident de la festa de Sant Jordi són alguns casos que confirmen aquesta tendència.

Amb el terme *símbol*, em refereixo a la definició proposada per Claude Rivière a *Les liturgies polítiques*, és a dir, a un objecte o signe al qual es dona un valor i l'evocació del qual, remet a una estructura de representació que orienta l'acció dels individus que li atribueixen una significació. D'aquesta manera, un determinat símbol (la bandera, per exemple) permet que dues persones desconegudes es puguin sentir unides i identificades amb el mateix signe o objecte. Així, els símbols poden servir per recordar als ciutadans certs fets històrics, per mobilitzar-los en cas de "perill" o per promoure

Descomptes als subscriptors d'EL TEMPS

Truca'ns de dilluns
a divendres al
93 309 70 04
PROMETEATRE

Teatre Principal

Hamlet

Interpretat
i dirigit per
Lluís Homar

25% de descompte
de dimarts a divendres.
Barcelona.

Teatre Borràs

El sopar dels idiotes

25% de descompte
de dimarts a divendres.
Barcelona.

Romea

La vida es sueño

de Calderón de la Barca

25% de descompte
de dimarts a divendres.
Barcelona.

Teatre
Condal

La jaula de las locas

amb 'La extraña pareja' (Paco Morán i Joan Pera)

25% de descompte
de dimecres a divendres.
Barcelona.

l'adhesió d'aquests a la figura d'un líder. Els casos del nazisme o del comunisme són prou coneguts. Però la simbologia també pot ser emprada per moviments cívics i democràtics. De fet, tota societat recorre a l'ús de símbols per reforçar els vincles interns encara que no sempre en siguem conscients.

La creació de nous símbols o la reactualització dels ja existents demanaria però, repensar el catalanisme polític per poder proposar un projecte engrescador al conjunt de la societat catalana. No es tractaria d'organitzar desfilades militars o d'elaborar un discurs demagògic com a simple resposta al nacionalisme espanyol, sinó ben al contrari.

Partint de la hipòtesi que el nacionalisme català (de dreta a esquerra) pretén ser un projecte integrador, pacífic, defensor de les institucions pròpies i de la llengua catalana, els símbols del catalanisme polític haurien d'intentar reflectir aquestes aspiracions.

En aquest sentit, es podrien reprendre símbols populars com les diades de l'11 de Setembre i de Sant Jordi per a donar un nou sentit o per a reforçar-ne l'actual. Així, el 23 d'Abril es podria convertir en una jornada reivindicativa en defensa de la llengua catalana i de la unitat lingüística dels Països Catalans. Mentre que la diada de l'11 de Setembre podria recuperar el seu to més reivindicatiu escollint un objectiu comú de la majoria d'organitzacions catalanistes, ja sigui l'autodeterminació, la sobirania compartida o d'altres. Alho-

ra, dates com el Dia Internacional de la Pau del calendari de l'ONU i la Diada Intercultural que ja se celebra a Barcelona podrien ser adaptades pel catalanisme polític com a símbols de la voluntat d'arribar a l'autodeterminació per la via pacífica i d'integrar totes les persones que viuen a Catalunya vinguin d'on vinguin. El mateix esquema podria funcionar pel conjunt dels Països Catalans.

Evidentment, es tracta només d'alguns exemples, la pertinència dels quals és discutible. Tanmateix, no hem d'oblidar que hi ha molts més símbols possibles i que la reapropiació d'aquests ha estat una constant al llarg de la història. Essent conscients que ha estat justament el principal partit nacionalista de Catalunya, CiU, qui ha frustrat les esperances d'una bona part de la societat catalana i ha buidat de sentit certs signes d'identitat, la responsabilitat de mostrar-se creatius i rics en idees recau sobre els altres partits polítics, sindicats i associacions sense oblidar, però, que perquè un símbol polític funcioni, aquest ha de tenir un lligam amb la realitat social.

Sense un treball d'aquest tipus, el risc és clar: acabar acceptant com a propis els símbols del nacionalisme espanyol més tronat i, a la llarga, veure consumat el procés d'espanyolització de Catalunya.

Periodista

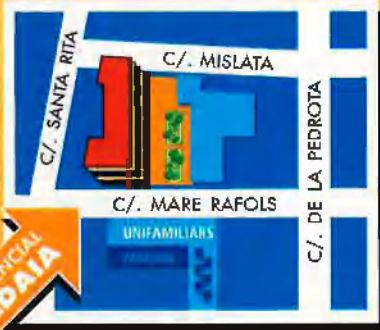
Residencial Aldaia

Mare Rafols

VIVENDES de 3 i 4 dormitoris

DÚPLEX en Planta Baixa i ANDANES de 4 dormitoris

PLACES DE GARATGE

- MÍNIMA ENTRADA
- FINANÇAMENT A LA SEUA MIDA

INFORMACIÓ I VENDA:
A l'obra o al C/ Pau, 11 (baix) VALÈNCIA
Tels.: 96 392 34 02 / 03 / 04

NOVOPLAYA

INFORMACIÓ A L'OBRA:
C/ MISLATA - ALDAIA
619 85 19 93
639 96 82 11